

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gemeente Nechama, Nazareth, Israël

In oktober 2004 wordt de eerste Bijbelstudie in het huis van de familie Dekker gehouden, in Nazareth-Ilit. Dit groeit uit tot wekelijkse samenkomsten. In 2015 institueert ds. W. Silfhout de gemeente Nechama. Nechama betekent 'troost', met verwijzing naar de Heidelbergse Catechismus. Tot aan de coronapandemie vinden de samenkomsten plaats in het huis van ds. M.L. Dekker. Sinds twee jaar huurt de gemeente het gebouw van de Arabische

Brethrengemeente in Nazareth. De kerk is gelegen naast het bekende Bijbelse openlucht-museum Nazareth Village. Nechama is een Messiasbelijdende gemeente die grotendeels uit Joodse immigranten bestaat, afkomstig uit Zuid-Amerika en Oost-Europa. Maar de gemeente stelt zijn deuren open voor alle Israëli's, zowel Joden als Arabieren, opdat de boodschap van Troost aan een ieder verkondigd mag worden, 'om alle treurigen te troosten' (Jesaja 61:2b).

21/07/2022
jaargang 100

nr **42**

Haast u

Een droeve scheiding had plaatsgevonden tussen Abraham en Lot. Dat is het beeld van de droeve scheiding die er gekomen is tussen God en onze ziel in het paradijs, maar ook het beeld van twee kinderen Gods die niet meer konden samenleven.

Haast, behoud u
derwaarts.

Genesis 19:22a

Zeker, beiden kenden ze het hartvernieuwende werk der genade, dat de Heere in hen gelegd had. Maar wat waren de standen in hun beider genadeleven verschillend.

Hoe kleefde Lots ziel nog aan het stof.

Daarom ging Lot zelfs na ontvangen genade nog een vleselijke weg en koos hij de vlakte van Sodom. Hij bracht zichzelf in verzoeking. Maar dan duurt het niet lang of het gaat van kwaad tot erger. Eerst leefde Lot vóór de poorten van Sodom, maar al spoedig nam hij zijn intrek in Sodom. Hij zag echter niet dat de gevaren in Sodom veel groter waren dan die buiten Sodom. Want Sodom was de plaats waar de zonde tegen het zevende gebod werd uitgeleefd.

Onze tijd

Geliefden, leven we niet allen in het Sodom van de wereld? Het is een beeld van de tijd waarin wij leven. Maar zien we de gevaren van de wereld en al haar begeerlijkheden ook? Of gaan we er nog in op? Geliefde jeugd, dat je het ook mag leren: 'maar vlied de begeerlijkheden der jonkheid' (2 Tim. 2:22a). Want onze ziel is in groot gevaar. Immers, Lot kon en wilde Sodom niet verlaten.

ds. E. Hakvoort,
Norwich (Can.)

Wat was hij ook na ontvangen genade afhankelijk van het werk Gods in zijn leven. En wat betoonde de Heere daarin de getrouwe te zijn, ook in het leven van Lot. Zeker, Lot kwelde wel zijn rechtvaardige ziel in Sodom toen hij al die ongerechtigheden zag, maar dat gaf hem niet het recht om in Sodom te wonen en de zonde op te zoeken. Want God kan met de zonde geen gemeenschap hebben, maar straft die met tijdelijke en eeuwige straffen. Dat is het wat de Heere Lot op het hart bindt. 'Haast, behoud u derwaarts'. Derwaarts in Zoar, want hier is groot gevaar. Sodom en Gomorra zullen immers worden omgekeerd.

Wat een wonder dat de Heere Lot niet laat omkomen naar verdienste, omdat Hij niet laat varen de werken Zijner handen. Daarom grijpen de engelen hem en de zijnen bij de hand en drijven hen uit. O, wat zit een mens, ook na ontvangen genade, nog vast aan de wereld en haar begeerlijkheden. Wat kunnen ze er maar moeilijk van loskomen. Wat moeten ze soms door diepe wegen uitgeleid worden. Verstaat u dat? Daarom moeten we met David leren: 'Hoe kleeft mijn ziel aan 't stof, ai, zie mijn nood; herstel mij, doe mij naar Uw woord herleven'.

Het Zoar der genade

Dat zien we zo duidelijk in het leven van Lot. Maar de Heere wilde van het verderf Lots leven verschonen. Voordat vuur en zwavel van de hemel valt, drijft de Heere Lot en de zijnen uit Sodom. 'Haast, behoud u derwaarts!'

Wat een ernstige les. Het behoud ligt niet in Sodom, niet in de wereld. Want de wereld en haar begeerlijkheden gaan voorbij, en die ze doen. Het behoud ligt buiten ons, in Zoar. Wat een kostelijk beeld van het Zoar der genade, Christus.

Buiten Hem is geen leven maar een eeuwig zielsverderf. Alleen in Hem ligt alles wat we nodig hebben tot de zaligheid. Daartoe heeft Hij Zich van eeuwigheid Borg gesteld. In de volheid des tijds heeft Hij Zijn leven vrijwillig gegeven om zondaren uit het Sodom der wereld te verlossen, voordat de grote en doorluchtige dag des Heeren komt, en allen die in Sodom wonen voor eeuwig zullen omkomen in de poel van vuur en sulfere, hetwelk is de tweede dood. Daartoe roept de Heere ons nog ernstig en welmenend toe: 'Haast, behoud u derwaarts'.

Lots aanstaande schoonzoons hebben diezelfde roepstem gehoord, maar het ongelooft deed hen in Sodom blijven en

In dit nummer

2 Haast u

7 100 jaar Gereformeerde
Gemeente Aalst

16 Bezaaid en
onbezaaid

- 3** Het gekrookte riet [29]
- 4** Lessen over een nieuwe manier van Bijbellezem [5]
- 5** Op weg naar de Generale Synode van 2022 [5]
- 6** Commentaar: Luther en de boeren
- 8** Uit vroeger jaren [21]
- 9** Boekennieuws
- 10** Kerknieuws
- 10** Berichten
- 11** Kerkdiensten
- 15** Jeugdrubriek

mét Sodom omkomen. Lezer, is dat nog uw beeld? Haast u toch om uws levens wil. De tijd is voorts kort. U zegt: maar niemand kan zichzelf uit Sodom brengen. Echter, wat wij niet kunnen, kan de Heere. Hij heeft alle macht in de hemel en op aarde.

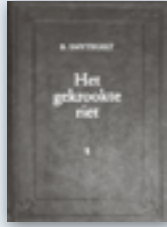
Het behoud ligt niet in Sodom, niet in de wereld. Want de wereld en haar begeerlijkheden gaan voorbij, en die ze doen. Het behoud ligt buiten ons, in Zoar.

We moeten met Bunyans Christen de stad des verderfs leren verlaten. Dat kan alleen als de Heere er ons krachtig en onwederstandelijk uit gaat trekken. Maar dan mag er ook geen omzien zijn. Lots vrouw deed dat wel en werd een zoutpilaar. Wat een ernstige les, wel uit Sodom gered, wel een uitwendige verandering in haar leven gekend. Maar niet behouden in Zoar aangekomen omdat er geen inwendige vernieuwing van haar hart en leven had plaatsgevonden. Ze had haar hart in Sodom achtergelaten en daarom keek ze om. Het werd haar eeuwige dood.

Grote haast

'Haast, behoud u derwaarts!' Het kan niet langer uitstel verdragen. Er is grote haast bij. Jonge mensen, zoek het toch niet in het Sodom van de wereld, want Sodom zal worden omgekeerd. Het laatste oordeel is aanstaande. Nog is het genadetijd, maar de tijd is kort, en er is slechts een schrede tussen ons en de dood. Tot behoud zullen we de wereld moeten leren verzaken, onze oude natuur doden en in een nieuw, godzalig leven moeten leren wandelen. Dan drijft de droefheid naar God uit tot de troon der genade. Rust noch vrede wordt dan gevonden om mijn zonden in mijn beenderen dag en nacht.

Jong en oud, leerde u zich al haasten om uws levens wil? Dan hebt u geen rust voordat u het mag vinden in Christus, het Zoar der genade. Dan kunt u niet rusten in een uitleiding uit Sodom, in een uiterlijke verandering van uw leven. Maar dan is er het ootmoedig smeekgebed: 'Vat Gij mijn hand, Uw goede Geest bestier mijn schreden en leid' mij in een effen land'. Eeuwige vrede en veiligheid is alleen in Hem, Die meer is dan Zoar, Jezus Christus en Dien gekruisigd, en Die daarom alle eer toekomt.

Het gekrookte riet [29]

'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen'.

Mattheüs 12:20a

VIERDE PREDIKATIE

Saulus' vonkje stond op het punt uit te gaan, hij at niet in drie dagen en nachten. 'Ananias, ga naar die man', zegt God, 'en zorg voor hem. Hij kan dit niet alleen dragen'. Neem de discipelen en de vrouwen, hoe droeg de Heere hen in hun zwakheid? 'Ik zal ze kweken', zegt de Heere, 'en door de adem van Mijn Geest zal Ik het zó maken dat uw genaden meer zichtbaar zullen zijn dan uw verdorvenheden'. Mozes breekt zonder barmhartigheid de gekrookte rietjes. Hij eist volmaaktheid in de wet. 'Maar Ik niet', zegt de Heere Jezus. 'Kunt u geen volmaakt lam ten offer brengen, breng dan een paar tortelduifjes'. De farizeeën, de duivel en de wereld blussen zulke mensen uit. De onvoorzichtige en meesterachtige vromen slaan hen ook weleens voor het hoofd. Maar de Heere zegt: 'Laat de duivel, de wereld en de onvoorzichtige vromen dat doen, Ik niet!' U zult zeggen: 'Mag ik het wel aannemen?' Ja, het zijn dingen die volkomen zekerheid hebben. Welke zekerheid? Zekerheid van voorbeelden, van teksten, van redenen en ondervindingen.

We zeiden in de aanspraak: het is goed dat iemand naar de kerk gaat, zodat zijn hart tot de zaken gebracht worde, maar die mens is nog veel gelukkiger bij wie, als hij naar de kerk gaat, God de zaken tot zijn hart brengt. Daar is zekerheid van in het Woord. Al valt de rechtvaardige, hij wordt daarom niet weggeworpen (Ps. 37:24). In Ezechiël 34:31 zegt God: 'Gij nu, o schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen, maar Ik ben uw God'. De Heere wil zeggen: 'Gij zijt een arm, sukkelend schepseltje, maar Ik zal om uw gebreken Mijn Geest niet wegnemen, noch Mijn verbond verbreken'.

Er is een zekerheid van voorbeelden, zeiden we. Van oude en nieuwe voorbeelden. Ja, er is een gehele wolk van getuigen rondom ons. Zie de gekrookte rietjes en de rokende lemmetjes in het begin van de eerste wereld. Wat een smook en stank gaven Adam en Eva? Nadat ze verbrijzeld waren, ging God ze niet uitblussen, maar met de belofte verkwikken. Noach, Lot, David, Salomo, Jeremia, wat een rook gaven ze? En Jona, die korzelige profeet, die alleen maar gelijk had in eigen ogen. De Heere ging ze niet uitblussen.

Wilt u nieuwe voorbeelden, bezie dan de apostelen des Heeren en let op Petrus. Na zijn verloochening ging hij uit de zaal met 'een krop vol tranen'. En de discipelen, hoeveel rook gaven ze niet af in de hof? 'Kunt gij niet één uur met Mij waken', zei de Heere (Matth. 26:40). Wat een stank. Bluste Hij ze uit?

Er kwamen een paar rokende lemmeten bij de Heere. De een zei: 'Zo Gij wilt, Gij kunt mij helpen'. En de andere zei: 'Zo Gij iets kunt, zo help mij'. De een twijfelde aan de wil, de ander aan de macht van Christus (Matth. 8:2; Mark. 9:22). Wat een stank. Bluste Hij ze uit?

(wordt vervolgd)

Uit:
'Het gekrookte riet',
B. Smijtegelt
(uitg. Romijn &
Van der Hoff, 1968).

Wat de kerken zeggen

In deze serie artikelen belichten we de nieuwe manier van Bijbeluitleg en de gevolgen daarvan rond onderwerpen als vrouw en ambt en homoseksualiteit. In het eerste artikel wezen we op de recente uitspraak van de Christelijke Gereformeerde Kerken. In dit artikel benoemen we wat kerken in Nederland rond de twee thema's hebben besloten.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Binnen de omvang van dit artikel kunnen we slechts enkele momenten benoemen. Wie meer wil weten, kan terecht in "Het onfeilbare Woord" (deel 2) in de serie *Semper Reformanda*.

In de kerken die in 2004 de Protestantse Kerk in Nederland vormden staan de ambten ongeveer een halve eeuw open voor vrouwen. In de discussie, die vele jaren duurde, klonk regelmatig het argument dat het zwijggebod voor vrouwen in Paulus' brieven tijdgebonden is. Daarom is dit gebod, 'dat stamt uit een andere cultuur, niet meer de norm voor het heden'. Sterker nog, in een tijd van gelijke berechting van man en vrouw dient deze gelijkheid ook door te werken in de kerk. De kerk moet niet wereldvreemd zijn, anders raakt de boodschap van de kerk de moderne mens niet meer.

Herscheping

Ook klonk het argument dat in de geschiedenis de leiding van de Heilige Geest is te zien. Er is een ontwikkeling gaande van schepping naar herschepping, zo luidt de redenering. Dit beïnvloedt op een positieve wijze de positie van de vrouw. Hierbij is de sleuteltekst Galaten 3:27-28. 'In Christus' telt het verschil tussen man en vrouw niet meer. Ze zijn nu dus gelijk. Vrouwen waren de eerste 'verkondigers' van Christus' opstanding. De apostelen waren weliswaar mannen, maar dat had nog te maken met de verhoudingen van toen. Als Christus vrouwen inschakelt, is dat een signaal dat ze in de kerk van het

De Bijbel is duidelijk over de positie van man en vrouw in de gemeente.

Nieuwe Testament ook mogen prediken. Daarnaast klonk het argument dat de Bijbel over het punt van vrouw en ambt niet duidelijk is. Er zijn meerdere standpunten uit de Bijbel af te leiden. Als gevolg van deze onduidelijkheid is er de vrijheid van de Geest, boven de letter van het Woord.

Terugkeren

Opvallend is dat al deze argumenten de laatste tijd ook in verschillende kerken van de Afscheiding worden gehoord. In de Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK) ging in 1995 de deur open voor vrouwelijke diakenen, in 2004 voor vrouwelijke ouderlingen en predikanten. 'Een rechtstreekse toepassing van Bijbelse voorschriften in deze tijd is niet altijd gewenst', zo stelde de landelijke vergadering. De orde in de schepping - eerst de man en dan de vrouw - is niet meer zo toe te passen op het heden.

De Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) aanvaardden in 1998 een rapport waarin vrouwelijke ambtsdragers werden afgewezen. Het rapport volgt de klassieke manier van de uitleg van de Bijbel. De Bijbel is duidelijk over de positie van man en vrouw in de gemeente. Deze helderheid mag niet worden verduisterd door allerlei culturele ontwikkelingen. Bovendien wordt de orde van de schepping - de man als hoofd van de vrouw - niet opgeheven door het verlossingswerk van Christus. Toen al was er echter geen eenstemmigheid in de synodale commissie. Een minderheid vond dat de scheppingsorde als een raster werd gelegd op de verhouding man en vrouw. Eén op de tien afgevaardigden op de Generale Synode bleek voorstander te zijn van vrouwelijke ambtsdragers. In 2022 was deze verhouding al één op de drie.

Revolutie

In de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) voltrok zich zo ongeveer een revolutie rond het onderwerp vrouw en ambt. Was de kerk in 2004 nog kritisch richting de NGK vanwege het openstellen van de ambten voor vrouwen, in 2017 stelde ze zelf alle ambten open. Bijbelschrijvers waren kinderen van hun tijd, zo was in het synoderapport te lezen. De Schriftgeleerde professor J. van Bruggen vroeg zich 'met enige verbijstering' af wat er met zijn kerkverband was gebeurd.

Rond het onderwerp homoseksualiteit zijn de bakens nog niet zo ver verzet als rond vrouw en ambt. Toch is er in de drie genoemde kerken een actief deel dat homorelaties aanvaardt. Vrijwel alle plaatselijke kerken binnen de NGK laten praktiserende homo's toe aan het Heilig Avondmaal. De synode van de CGK aanvaardde in 2013 unaniem een rapport waarin staat dat seksuele omgang met mensen van hetzelfde geslacht tegen de Bijbel ingaat en daarom zonde is. Maar op plaatselijk vlak wordt er wel ruimte geboden voor zulke relaties. Dat geldt in sterkere mate voor de GKv, waar de synode een verklaring deed uitgaan om terughoudend te zijn met tucht over homoparen. Immers, 'de klassieke kerkelijke visie op homoseksualiteit staat onder druk', zo luidt het argument. Het lijkt een signaal te zijn dat het kerkverband op termijn het onderwerp in zijn geheel gaat vrijgeven. Een schip op het strand, is een baken in zee!

(wordt vervolgd)

Huiswerk voor de zomervakantie

Bij de afgevaardigden naar de Generale Synode viel eind juni een dikke enveloppe op de deurmat. De afzender was het Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening. De inhoud bestond uit een brief en het rapportenboek, een bundel van 396 pagina's. Huiswerk voor de zomervakantie.

W.B. Kranendonk,
Amersfoort

‘Alles bij elkaar opgeteld, denk ik dat de voorbereiding voor de synode me een paar dagen kost’, zegt ouderling Z. Klaasse uit Beekbergen. Door de Particuliere Synode Oost is hij afgevaardigd naar de Generale Synode. Nu hij voor de vierde keer synodelid is, weet Klaasse inmiddels wat voor hem de beste manier is om de vergadering voor te bereiden. ‘Eerst neem ik het rapportenboek globaal door. Daarna concentreer ik me op de verslagen waarin ik ben geïnteresseerd. Daar probeer ik voor mezelf een rode lijn in te ontdekken en dan formuleer ik vragen.’

Klaasse bestudeert niet alles intensief. ‘Ik ben niet deskundig op financieel terrein. Dus die rapporten, hoe belangrijk ook, laat ik graag aan de kritische blik van anderen over. Daar staat tegenover dat ik voor appelzaken en instructies echt de tijd neem. Vaak gaat het om ingewikkelde zaken die verstrekkende betekenis hebben.’

De eerste maal

Van de veertig afgevaardigden zijn er bij de komende synode negentien die geen lid waren van de voorgaande synode in 2019. Enkel zijn lid geweest van een eerdere

synode, maar voor veruit de meesten van dit negentiental is het de allereerste keer dat zij zijn afgevaardigd.

De Beekbergse ouderling is blij dat hij inmiddels de nodige ervaring heeft. ‘Als je voor de eerste keer afgevaardigd wordt naar de synode, is het wel overweldigend hoor. Er zijn tal van onderwerpen waar je iets over zou willen zeggen. Maar dat gaat niet. Als iedereen over alles iets gaat zeggen zou de synode een Poolse landdag kunnen worden. Dus je moet leren selecteren.’

Nieuwelingen zijn soms beschroomd om iets te zeggen. Maar dat behoeft volgens Klaasse ‘absoluut’ niet. ‘De sfeer is broederlijk, de leiding is professioneel en bekwaam. Er is dus alle ruimte om je vragen te stellen of je mening te geven.’

Ander ressort

Ook ds. H.A. van Zetten uit Nieuw-Beijerland heeft inmiddels enige ervaring in het synodewerk. In 2019 zat hij bij de zittingen in september en oktober aan de vergadertafel. Doordat hij in december van dat jaar van Benthuizen naar Nieuw-Beijerland verhuisde, kon hij de derde zitting - toen eind januari - niet meer meemaken. Op het moment namelijk dat een synodelid verhuist naar een gemeente

die niet tot het ressort van de Particuliere Synode behoort die hem afvaardigde, moet hij zijn synodezetel opgeven. Hetzelfde gold bij de vorige synode voor ds. G.J.N. Moens, die in januari 2020 van Lisse naar Middelharnis verhuisde. Hij was tot eerste scriba van de Generale Synode gekozen, maar moest die plaats opgeven.

‘Als je wordt afgevaardigd, moet je daar in je agenda goed rekening mee houden’, zegt ds. Van Zetten. ‘Het lidmaatschap van de synode vraagt echt wel wat van je, zowel als het gaat om de voorbereiding als tijdens het vergaderen.’

Als de predikant van Nieuw-Beijerland de rapporten doorneemt, wil hij er ‘doorheen’ kijken, zegt hij. ‘Je probeert de informatie te duiden. En je hebt ook oog voor de onbenoemde thema's. Je bestudeert de stukken vanuit het besef dat alles te maken heeft met een geestelijke strijd die er in deze wereld gaande is.’

Ouderling Klaasse sluit daarbij aan. ‘Ook al is er geen rapport van een ‘deputaatschap voor de nood der tijden’, die noden zijn er wel degelijk.’

Beide afgevaardigden beseffen de verantwoordelijkheid die er op hun schouders ligt. Ds. Van Zetten: ‘Afgevaardigd worden betekent: vertrouwen krijgen en verantwoordelijk gesteld worden. De apostel schrijft hoe wij moeten vergaderen: ‘Hebbende dan uw zielen gereinigd in de gehoorzaamheid der waarheid, door den Geest, tot ongeveinsde broederlijke liefde, zo hebt elkander vuriglijk lief uit een rein hart’ (1 Petr. 1:22). Laten we de Heere smeken of Hij wil geven wat ons ontbreekt. Anders gaat het niet. Laten we onze inbreng echter ook niet overschatten. Het gaat om Zijn kerk. Hij regeert.’

Broederlijkheid

Beide afgevaardigden zien er ook naar uit om de broeders te ontmoeten. Ze noemen expliciet de broederlijkheid die ze op de synode ervaren. ‘Dat geeft zo'n vergadering een meerwaarde’, zegt ds. Van Zetten. Ook ouderling Klaasse noemt de persoonlijke ontmoetingen ‘een van de mooiste aspecten’ van een synode. ‘Koffie- en eetpauzes hebben een belangrijke functie. Daar kun je soms van hart tot hart spreken. Als dat gebeurt, heeft dat onmiskenbaar een effect op de sfeer tijdens een vergadering. Ik moet er daarom niet aan denken om synode via Teams te houden.’

In negen artikelen belichten we uiteenlopende aspecten van de Generale Synode.

Deel 6 volgt over enkele weken.

Luther en de boeren

ds. G. Clements
Gouda

Boerenonrust is deze weken voorpaginanieuws. De plannen van de regering om boerenbedrijven te onteigenen treffen boerenfamilies in het hart. Zij hebben generaties lang alles gegeven voor hun bedrijf.

Adel tegen boeren

In een eerder artikel schreef ouderling/senator P. Schalk invoelend, maar dat de boeren het recht niet in eigen hand mogen nemen. In die lijn schreef Maarten Luther over de boerenopstanden in zijn tijd. Bloedige opstanden braken in 1525 uit, kort na de Reformatie in 1517. Veel van Luthers volgelingen waren boer in Thüringen. De Reformatie kreeg door Luthers houding een gevoelige terugslag. Welk standpunt nam Luther in en wat kunnen wij er vandaag van leren?

Uitbuiting

We gaan in de tijd terug naar het begin van de reformatie, rond 1517. Eigenlijk broeide het al jaren onder de boeren in grote delen van Europa. De boerenstand had het financieel erg zwaar. Veel boeren waren een soort lijfeigenen die hun land pachtten van de grote landeigenaren. Om de pacht te kunnen opbrengen, moesten zij bij dag en ontij de akkers van de grote landbezitters bewerken. Pas als regen en onweer dat niet meer toelieten, konden ze hun eigen akker bewerken. De moeizaam verkregen spaargelden werden opgeëist door de steeds hogere pachten. De boeren werden er opstandig van. Luther kende veel boeren uit de omgeving van Thüringen.

Minstens 40% van de gezinnen was arm, ongeveer 15% was aangewezen op bedelarij. Vanaf 1520 braken er regelmatig opstandjes uit.

Vermaning tot kalmte

Diep in zijn hart was Luther op de hand van de boeren. Hij vond dat de landeigenaren meer mededogen moesten tonen: 'Laat af van uw onderdrukking opdat de arme man ook kan leven'. Intussen deed Luther zijn uiterste best om beide partijen tot bedaren te brengen, zowel in woord als in geschrift. Het mocht niet baten. In 1524 sloeg de vlam in de pan en kregen de boeren iets fanatieks. Zij vatten hun bezwaren samen in twaalf artikelen (1525). Deze artikelen sloten aan bij Luthers geschrift "De vrijheid van een christenmens" (1520). Zoals Luther in opstand was gekomen tegen de paus en de kerk, zo kwamen de boeren nu in opstand tegen de macht van de grootgrondbezitters. Luther voelde de spanning toenemen en antwoordde hierop met zijn vlugschrift: "Vermaning tot vrede naar aanleiding van de twaalf artikelen van de boeren". Hij drong aan op gematigdheid van beide zijden. Enerzijds deed hij een beroep op het geweten van de adel, maar anderzijds

ook op het geduld van de boeren en om in geen geval geweld te gebruiken.

Opstandig vuur

Luthers stem bleek echter te zwak. Er kwamen krachten los die hij niet kon bedwingen. De boeren gebruikten onredelijk veel geweld. Kastelen werden in brand gestoken en adellijke personen omgebracht. Hierdoor verknoeiden de boeren hun pleidooi voor rechtvaardigheid. Met name na het bloedbad van Weinsberg (1525) raakten de boeren veel steun kwijt; 70 adellijke personen werden op gruwelijke wijze om het leven gebracht. Luthers aanvankelijke sympathie voor de boeren sloeg om in het tegendeel. In een pamflet sloeg hij een heel andere toon aan: 'Tegen de moordende en roofzuchtigen van de boeren'. Ook was hij van mening dat de vorsten de opstand met geweld mochten neerslaan, op grond van Romeinen 13. Luther schreef: 'Niets is giftiger of duivelsler dan een rebel'. Bij Frankenhausen kwam het tot een beslissende slag. De onbewapende boeren konden er niets uitrichten tegen de overmacht aan bewapende adellijke legers. Men schat dat uiteindelijk in totaal 80.000 boeren het leven hebben verloren. Verschrikkelijk!

In gesprek

Luthers houding in de Boerenoorlog is vaak negatief beoordeeld. Men beschouwt hem als een conservatief die de middeleeuwse feodale structuur in stand wilde houden. Luther zou de overheid hebben aangezet tot het bloedbad onder de boeren. Dit verwijt is onterecht! Luthers bewogenheid met de gewone man was groot en oprecht. Luther voelde wel aan dat er een boos vuur oplaaide in de opstand. Hij noemde het een duivels vuur, dat heel het land in chaos zou doen veranderen. Onrecht moet worden bestreden, maar niet met het zwaard: 'Want allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan' (Matth. 26:52). Hij schreef: 'Oproer is redeloos en treft gewoonlijk eerder de onschuldigen dan de schuldigen'. Wat we er voor vandaag van kunnen leren is dat de overheid zorgvuldig moet omgaan met onze boerenstand. Het is namelijk door de arbeid van de boeren dat wij gezegend worden met dagelijks brood. De boeren zijn door de jaren heen steeds tot aanpassing bereid geweest. Laten anderzijds de boeren ervoor waken dat er geen 'vreemd vuur' oplaait.

*Dat nooit Uw zegen van ons wijk,
Die maakt alleen ons blij en rijk.*

100 jaar Gereformeerde Gemeente Aalst

**‘Waarom springt gij op, gij bultige bergen? Dezen berg heeft God begeerd tot Zijn woning; ook zal er de HEERE wonen in eeuwigheid’ (Ps. 68:17).
Bijna 100 jaar geleden klonken deze woorden bij de ingebruikname van het eerste kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Aalst.**

Kerkenraad Aalst

Ds. G.H. Kersten preekte op 30 augustus 1922 over deze woorden. In De Saambinder van 14 september 1922 wordt daar de volgende zegenwens aan toegevoegd: ‘De HEERE zegene de gemeente Aalst en doe haar ondervinden, dat God in haar midden woont’. Nu we een eeuw later deze woorden teruglezen, vervult ootmoed ons hart. Heeft de HEERE deze woorden, Zijn Woord, niet heerlijk willen vervullen?

Kerkenraad verkozen

Het is 12 juli 1922 als in Aalst een vergadering wordt gehouden door de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Veen, met het doel om op deze vergadering een kerkenraad te verkiezen, om uiteindelijk een zelfstandige gemeente te worden. Tijdens deze vergadering worden twee ouderlingen en twee diakenen gekozen. Veertien dagen later, op woensdag 26 juli 1922, wordt de kerkenraad door ds. J.R. van Oordt van Ridderkerk bevestigd in

Van links naar rechts: diaken D. van Zijtveld, diaken L. van den Berg, ouderling G.W. van Horssen, diaken D. van Horssen.

het ambt. Daarmee is de Gereformeerde Gemeente te Aalst geïnstitueerd. In de afgelopen honderd jaar mocht het Woord op de rustdag en doordeweeks worden verkondigd, hetzij door een predikant, hetzij tijdens de leesdiensten. Maar ook werden de sacramenten bediend. De HEERE zorgde Zelf voor de vrucht, want ook in Aalst had en heeft Hij Zijn volk. Mensen die in eenvoudigheid en eerlijkheid konden vertellen wat de HEERE in hun leven gedaan had.

Eigen predikant

Eenmaal hebben we het voorrecht gehad

om een eigen predikant te hebben. Ds. W. Hage heeft onze gemeente van 1952-1954 (i.c.m. Brakel) gediend. Ieder jaar wordt er nog drie keer een beroep uitgebracht op een predikant of een kandidaat, met het uitzien of de Heere een dienstknecht wil zenden. In 1974 heeft de gemeente het huidige kerkgebouw aan de Prins Hendrikstraat in gebruik genomen, in 1984 werd dit uitgebreid, terwijl in 1996 de hal en de entree werden vergroot. In 1979 werd tijdens een kerkdienst een nieuw pijporgel in gebruik genomen. Deze dienst werd geleid door ds. A. Vergunst. Omdat dit orgel niet voldoende draagkrachtig was voor de samenzang werd in 2004, tijdens een dienst die geleid werd door de consulent ds. P. Melis, een gerestaureerd Engels Willis-orgel in gebruik genomen. Naar aanleiding van het 75-jarig bestaan van de gemeente is er samen met de gemeenten van Brakel en Poederloijen een herinneringsboek uitgegeven. Voor het 100-jarig jubileum wordt er opnieuw een herinneringsboek geschreven. Het is de bedoeling dat hierin ook de geschiedenis van vóór 1922 beschreven wordt. Uit onderzoek blijkt namelijk dat de gemeente van Aalst een langere geschiedenis heeft, maar dat ze op 26 juli 1922 aangesloten werd bij de Gereformeerde Gemeenten.

Vorig jaar is er in de gemeente een zware slag gevallen. De HEERE nam op zaterdagavond 11 september 2021 onze onvergetelijke, vaderlijke vriend en medebroeder, ouderling N. Zondag, uit dit leven weg. Hij mocht de gemeente bijna 38 jaar dienen in het ambt van ouderling. Op dit moment bestaat de kerkenraad uit een ouderling en drie diakenen.

Herdenking

Op 28 september is er een herdenkingsbijeenkomst. Onze huidige consulent, ds. H.J. Agteresch, en ds. M. Karens die vele jaren consulent geweest is, zullen hieraan een bijdrage leveren.

De gemeente van Aalst behoort tot één van de kleinere gemeenten uit ons kerkverband. Tot op heden heeft de HEERE in alles willen voorzien. Hij maakt waar: ‘Waar liefde woont, gebiedt de HEERE den zegen’. Dat de God van het voorgeslacht ook in het nageslacht Zijn genade zou willen verheerlijken en Zijn Koninkrijk in ons midden uitbreiden, is onze hartelijke wens en bede.

Geen oude preken meer

A. Bel,
Vlaardingen

Op zondagavond 17 januari 1864 was er in het huis van ds. Drost in Goes brand uitgebroken. Een groot deel van zijn bezittingen was in vlammen opgegaan.

Het water in de haven van Goes was niet geschikt als drinkwater

Ds. Johannes Drost was in 1861 predikant van de Hervormde Gemeente in Goes geworden. Daarvoor was hij predikant geweest in Almkerk, Hellevoetsluis en Rhenen.

Na de brand kreeg de familie Drost van alle kanten hulp. 'Er was als een wedijver om te helpen', schreef ds. Drost. Er was een familie die 's winters in de stad woonde, maar 's zomers op een buiten dicht bij de stad verbleef. Als de familie Drost wilde, mocht ze daar gaan wonen. Een gezin wilde naar de bovenverdieping van hun huis verhuizen, dan kon het gezin Drost de benedenverdieping betrekken. Het gemeentebestuur bood kosteloos een pand aan dat onlangs was vrijgekomen: een voormalige kostschool, een somber, maar ruim gebouw. Er was een kamer met negen bedsteden. 'Er viel in dat huis niets meer te beschadigen', schreef ds. Drost. 'Met het oog op ons levendige zest al besloten we dit aanbod aan te nemen.'

Nog eens proberen

'Dit was natuurlijk op voorwaarde van spoedige ontruiming, als de gemeente

Goes aan het pand behoefte mocht krijgen. Er moest dus ook ernstig over een meer vast verblijf worden gedacht. Hierover dacht ook een bevriende timmerman. Deze stelde ons voor op een beschikbaar terrein voor zijn rekening drie herenhuizen te zetten; het middelste daarvan, een dubbel huis met flinke tuin, voor ons te bestemmen en geheel naar onze wens in te richten; en dit dan tegen lage prijs aan ons te verhuren, voor zolang als wij het nodig zouden hebben. Dat voorstel werd natuurlijk dankbaar aangenomen.

Bij deze bouw had nog iets opmerkelijks plaats. Het water in de haven van Goes is brak, niet geschikt voor drinkwater. Voor huiselijk gebruik heeft ieder een regenbak of een put met welwater. Deze was voor die drie panden eigenlijk onmisbaar. Onze vriend liet een put graven; zelfs tot op meer dan gewone diepte; maar geen water! Hij kon er niet van slapen. 'Heere God', bad hij in de stilte van de nacht, 'U weet toch wat mij tot dit werk heeft gedrongen, och, mocht het mij toch gelukken!' Deze verzuchting gaf lucht aan het bezwaard gemoed.

Reeds vroeg in de ochtend gaat hij naar het werk, roept een paar knechts, en zegt: 'Kom jongens, nog eens proberen, steek de spa er nog maar eens in.' En nauwelijks een voet dieper, daar hebben ze water, heerlijk water, helder en fris en in ruime overvloed.'

Wat God doet, dat is welgedaan!

'Het huis werd voltooid. Aan bijdragen voor de meubilering ontbrak het niet. Uit een vorige gemeente zond men mij een nieuwe schrijftafel, gelijksoortig aan de verbrande, maar mooier. Een familielid zond ons een prachtig kabinet, uit de boedel van een oude grootmoeder. Een academiëvriend zond mij een koffertje met boeken. Uit Goes en van elders kwamen bijdragen voor het huishouden en voor een nieuwe bibliotheek. Ook aan geldelijke tegemoetkoming ontbrak het niet. Reeds twee dagen na de brand kwam een aangetekende brief met duizend gulden van een christelijke familie, mij wel bekend, maar met wie ik persoonlijk toch niet bijzonder bevriend was. Maar waar zou ik eindigen! En de heerlijkste vrucht van die gezegende brand? Nauwer dan te voren werd van die dag de band tussen gemeente en leraar. Die brand bleek een invloedrijke wegbe-reider voor verdere, meerdere, hogere zegen in de gemeente.'

Maar al die preken dan?

'Zo'n brand is toch geen kleinigheid'. Nee, zeker niet! Nog jaren daarna hebben we het gemis van velerlei gevoeld. Doch met een Job heeft men Gode niets ongerijmds toe te schrijven. Acht geven op de leidingen des Heeren en winst doen met Zijn wenken, dat hebben we te leren. Daar vloog op 17 januari mijn gehele bibliotheek in de lucht. En daarmee heel wat oudere en nieuwere theologie. Maar één boek bleef gespaard: mijn handbijbeltje, dat ik in de regel naast mij had liggen op de schrijftafel en steeds gebruikte op de preekstoel; een oude uitgaaf van het jaar 1741; kleine, maar bijzonder heldere letter; op stevig oudhollands papier; in sterke, netten band; een gedachtenis van mijn Kaapse academiëvrienden. Dat had ik die avond beneden en werd voor mij ongeschonden bewaard.

Maar al die preken dan! Ja, zo'n verlies is niet te vergoeden. Tenzij dan door een verhoogde invloed van Gods Geest. Ik had in de laatste tijd nogal eens, ook diezelfde morgen nog, gebruikgemaakt van een oude preek. Dit kón nu niet langer!

Boekennieuws

"Ruth, een vreemde ontvangt genade", ds. C. van Krimpen; uitg. Gebr. Koster; 256 blz., € 39,50.

Ruth, een vreemde ontvangt genade

Een bekend gedeelte uit Gods Woord heeft onze geliefde broeder ds. C. van Krimpen mogen overdenken in 35 Bijbellezingen. Helder wordt voor ogen gesteld de wegen die de Heere met Zijn Bruidskerk gaat. We geloven toch dat de Bijbel een geestelijk boek is, en dat het daarom ook goed is om geestelijke lessen uit Gods Woord te nemen en ons eigen leven eraan te toetsen?

Onze vriend mag vanuit de beleving prediken, hoe goed de onveranderlijke Verbondsgod is voor slechte, doodschuldige vijanden. Ach nee, niet alleen onbekeerden zijn zondige mensenkinderen. Eerlijk wordt ook bij het leven van Gods kinderen de vinger gelegd. Naomi was een godvrezende vrouw, maar onder de toelating Gods was ze ver van haar plaats, toen ze met haar man meeding naar Moab, de wereld in. Er was geen vertrouwen om het in de beprovingen alleen van de hemel te verwachten. Gods volk is een verliezersvolk. Ja, ze zijn in zichzelf verliezers, maar Gods kinderen mogen in die weg juist gaan leunen op hun Borg en Middelaar. Duidelijk lezen we langs welke weg Gods kind kennis krijgt aan de Meerdere van Boaz, altijd door de onmogelijkheid heen. En daar zal het toch over moeten gaan in uw en mijn leven. Wat zijn ze gelukkig, die zo mogen sterven aan eigen kunnen en kennen. Om dan Gods Zoon te mogen overhouden als het

enige Fundament van hun zaligheid. Zulke 'verliezers' zijn in Christus méér dan overwinnaars.

Dat er door het lezen van dit boek velen mogen zijn, die heilig jaloers worden gemaakt op dit volk. Zij weten van en zien elke keer weer uit naar de liefdeskussen van de Bruidegom, de Meerdere van Boaz. Maar dat ook Gods kinderen bij het lezen uitgedreven mogen worden in een levend gemis naar de genadetroun Gods om nader onderwijs te ontvangen van de Koning der koningen, Die Zijn leven aflegde om de Middelaar van verdienste maar ook van toëpassing te zijn voor een zondaarsvolk, dat zo zwart als de tenten van Kedar is. Om te leren dat de zaligheid op rechtsgronden wordt geschonken.

ds. E.J. Boudewijn, Barneveld

"Opzoekende zondaarsliefde; de geestelijkheid van de kerkelijke tucht", ds. D. de Wit; uitg. Gebr. Koster; 110 blz., € 13,90.

Opzoekende zondaarsliefde; de geestelijkheid van de kerkelijke tucht

Bij het spreken en schrijven over het onderwerp 'kerkelijke tucht' is er nogal eens wat aandacht voor het kerkordelijke perspectief. Dan gaat het over de stappen die de kerkenraad bij de uitoefening van de kerkelijke tucht moet zetten en over de mogelijkheden van appel op meerdere vergaderingen die de betreffende gemeentelieden hebben.

Reeds uit de titel "Opzoekende zondaarsliefde; De geestelijkheid van de kerkelijke tucht", blijkt dat ds. D. de Wit in zijn boekje over dit onderwerp een andere benadering kiest. Met het schrijven van deze uitgave heeft de schrijver geprobeerd de bekende woorden over de kerkelijke tucht uit Mattheüs 18:15-17, 'Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tussen u en hem alleen; indien hij u hoort, zo hebt gij uw broeder gewonnen. Maar indien hij u niet hoort, zo neem nog een of twee met u; opdat in de mond van twee of drie getuigen alle woord besta. En indien hij denzelven geen gehoor geeft; zo zeg het der gemeente; en indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, zo zij hij u als de heiden en de tollenaar', te plaatsen in het geheel van Mattheüs 18. In het tweede vers lezen we: 'En Jezus een kindeken tot Zich geroepen hebbende, stelde dat in het midden van hen'. Dat kind

wordt door Christus als beeld gebruikt voor al Zijn kinderen. Op bladzijde 55 schrijft ds. De Wit over de Kerk in het beeld van dit kind in relatie tot de kerkelijke tucht: 'Uitgaande van het kind dat in gemeenschap met Christus is gebracht, is het van groot belang dat het kind in die gemeenschap bewaard blijft. Het is de wederliefde tot Christus die het kind bevreesd doet zijn voor verbreking van deze tere gemeenschap. Hij kan beter zijn hand en voet afhouden of zijn oog uittrekken, wanneer deze er de oorzaak van zijn dat dit gebeurt. Wanneer nu het kind toch zondigt, is de kerkelijke tucht bedoeld om weer terug te brengen in die gemeenschap'. Gelet op de gekozen tere, geestelijke benadering van harte aanbevolen.

A.G. Bregman, Naaldwijk

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepbaar

ds. A.A. Brugge
te Doetinchem (ds. Brugge is losgemaakt van de gemeente Doetinchem).

Bedankt

voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. H. van der Heiden te Wageningen.

BEVESTIGING EN INTREDE DS. VAN DIEREN IN UDDEL

Woensdag 29 juni was een bijzondere dag voor onze gemeente. Nadat onze emeritus predikant ds. G. Mouw in januari dit jaar overleed, mochten we weer een eigen herder en leraar ontvangen. De bevestigings- en intredediensten werden gehouden in het kerkgebouw van de Hersteld Hervormde Gemeente te Elspeet.

De bevestigingsdienst werd geleid door onze consulent, ds. G. van Manen. Hij sprak over 2 Koningen 2:14 en 15. Dominee bepaalde ons bij: de taak van Elia door de Heere op Elisa gelegd, met als hoofdgedachten: 1. de mantel die hij neemt, 2. het gebed dat hij doet en 3. de bevestiging die hij krijgt. Die mantel kon Elia niet in de hemel brengen; die viel voor de voeten van Elisa. Die mantel ziet op de geest van de profetie, die overging naar Elia. Hij mocht die taak gewillig op zich nemen. En dan roept

Elisa de getrouwe God des verbonds aan, de God van Elia, met de bede of twee delen van zijn geest op hem mochten zijn. Toen kwam het er voor Elisa op aan, maar met die mantel mocht Elisa hetzelfde wonder doen als Elia: in de Jordaan kwam een pad. Dat is een bevestiging van zijn roeping, maar ook wordt Elisa bevestigd als de zonen der profeten voor hem buigen.

Na het lezen van het formulier sprak ds. Van Dieren het 'ja ik, van ganser harte' uit. Ds. Van Manen sprak de bevestigde predikant daarna nog persoonlijk toe, waarin hij ook mevr. Van Dieren en de kinderen betrok.

's Avonds deed ds. Van Dieren intrede met de tekstwoorden uit Prediker 8:4a: 'Waar het woord des konings is, daar is heerschappij'. Het thema van de preek was: de heerschappij van het woord des konings; met als punten: 1. de Koning, 2. Zijn woord en 3. de heerschappij door Zijn woord. Daarbij verwees hij steeds naar de geschiedenis die voorgelezen was, uit Genesis 45. Koning Jozef in Egypte was een beeld van de Meerdere Jozef, de Koning Die gezalfd is van eeuwigheid. Die Koning heeft wel de eer van Zijn Vader gezocht, wat Adam niet had gedaan. Die Koning heeft Zich vernederd en is verhoogd. De broers van Jozef kregen het woord van Jozef mee, dat hij

nog leeft. Dat woord liet zien: de heerlijkheid en de bereidwilligheid van Jozef voor zondige broers. Die wil God nu gebruiken in Zijn dienst. Dat die Koning door Zijn Woord Zijn heerschappij mocht doen ervaren in de gemeente en in onze harten, in onze totale verlorenheid. Dan krijgt dat woord ook heerschappij om treurende te vertroosten en aan te zeggen dat de meerdere Jozef nog leeft.

Onze nieuwe predikant werd toegesproken door wethouder H. van den Berge namens de gemeente Apeldoorn en door ds. B.J. van Boven namens de classis Barneveld en de Particuliere Synode Oost. Ouderling M.F. van de Beek van de Gereformeerde Gemeente in Nederland te De Beek-Uddel las een brief voor van ds. M. Krijgsman (die verhinderd was vanwege familieomstandigheden) namens de plaatselijke kerken. Tenslotte sprak ouderling N. Verdoes namens kerkenraad en gemeente. De dominee werd Ps. 119:9 toegezongen. Daarna legde ds. Van Dieren voor de eerste maal de zegen op de gemeente.

Kerkenraad Uddel

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 201: de koster van de gemeente in Houten is met ingang van 1 september: M. den Besten, e-mail koster@eskol-kerk.nl en tel. 030-6342667.

Berichten

BERICHTEN VAN DE VLUCHTHEUVEL

De Vluchtheuvel heeft momenteel op alle locaties ruimte om hulpvragen op korte termijn op te pakken. Kijk op www.stichtingdevluchtheuvel.nl en meld u aan, of via tel. 0113-213098.

Wilt u minder onzeker zijn, uw emoties beter kunnen uiten of minder negatieve gedachten hebben? Meld u aan bij de Identiteitsgroep (ID-groep) in Dordrecht, Goes

of Hoevelaken. Meer info op onze website of via het genoemde telefoonnummer.

TOCHTEN DOOR DE BEVELANDEN

De samenwerkende zendingscommissies in Zuid-Beveland organiseren op woensdag 27 juli auto- en fietstochten door De Bevelanden. Starten kan tussen 9.30 en 14.00 uur bij Van Damme, Zuidweg 23 in Nisse.

Opbrengst voor zending in Albanië. Meer info: www.zgg.nl

ZANGAVOND

Haamstede - Herv. Kerk, zat. 23 juli, 19.30 uur, Harm Hoeve orgel, Rens de Winter piano, Pascal van de Velde trompet, Corne van der Giessen panfluit, leiding ds. M. Karens; collecte voor Jemima, Ontmoeting en Zorghoeve Sequoiahof.

Kerkdiensten

ZONDAG 24 JULI 2022

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 18.30 uur ds. P. Mulder; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 10.00 en 15.00 uur stud. A.E. Brijder; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Benthuizen 18.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur kand. M.G. van Middendorp; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Borssele 14.00 uur ds. S. Maljaars; Burgh-Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Capelle aan den IJssel-West 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Den Haag-Scheveningen 15.00 uur ds. H. Brons; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Dinteloord 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. E. Bakker; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur ds. J.B. Zippro; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 en 15.00 uur kand. M. Boersma; Enter 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Ermelo 18.30 uur ds. F. Mulder; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur stud. R.T. Michielse; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Groningen 16.00 uur ds. E. Bakker; Hardinxveld-Giessendam (tijd. loc.: Herv. Oude kerk, Peulenstraat 234) 12.00 en 20.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.00 uur ds. W. Harinck; Hoofddorp 18.30 uur stud. J. Janse; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. D. de Wit; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 15.00 uur ds. G. Pater; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. N.I. Ude en 16.30 uur ds. C. Harinck; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur stud. J. Janse; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Krabbendijke 9.30 uur ds. L. van der Kuijl en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen aan den IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. M. Blok; Leerdam 19.00 uur ds. W. Visscher; Leiderdorp 16.00 uur

ds. P. Mulder; Lelystad 17.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 19.00 uur ds. A. Verschuure; Meeuwen 19.00 uur stud. A.E. Brijder; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S.W. Janse en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 15.00 uur ds. P.C. Vlot; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; Naaldwijk 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 14.00 uur ds. S.W. Janse en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwe-Tonge 10.00 uur ds. J.W. Verweij en 14.30 uur ds. K. Boeder; Nieuwer Ter Aa 15.00 uur ds. J. Beens; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. C. Harinck en 15.00 uur (H.D.) ds. M. Karens; Nijkerk 9.30 en 14.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Nisse 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Nunspeet 9.30 en 15.30 uur ds. F. Mulder; Oostburg 10.00 en 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Oosterend (Texel) 10.00 en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Oosterland 14.30 uur ds. A. Schreuder; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Opheusden 9.30 en 15.30 uur ds. W. Mouw; Ouddorp 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Oude-Tonge 10.00 uur ds. J.J. Tanis; Oudemirdum 9.00, 11.00, 14.30 en 18.30 uur ds. A. Schot; Poortugaal 14.30 uur ds. G.J. Baan; Poortvliet 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; Puttershoek 14.30 uur ds. M. Blok; Ridderkerk-Slikkerveer 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J. Schipper; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Rilland-Bath 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 15.00 uur stud. R.T. Michielse; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sint Annaland 9.30 en 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Soest 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. C. Hogchem; Stolwijk 15.00 uur kand. M.G. van Middendorp; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Tricht-Geldermalsen 19.00 uur ds. L. Blok; Uddel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Vlaardingen 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. P.J. de Raaf; Waarde 9.30 uur ds. P.C. Vlot en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 14.00 uur ds. J. Schipper en 18.30 uur kand. M. Boersma; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.30 uur ds. G. Hoogerland; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist

15.30 uur ds. H. van der Heiden; Zoetermeer 10.00 uur ds. P. Mulder en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 26 JULI 2022

Drachten 19.30 uur ds. G. van Manen; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Mijdrecht 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Nisse 19.30 uur ds. A. Verschuure; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. G. Beens; Stolwijk 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer.

WOENSDAG 27 JULI 2022

Capelle aan den IJssel-West 19.45 uur ds. J. Schipper; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Elspeek 19.30 uur ds. G. van Manen; Goudswaard 19.30 uur ds. C. Hogchem; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. G.J. Baan; Hoogeveen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. M. Joosse; Leerdam 19.30 uur ds. G. Beens; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. A.T. Huijser; Oudemirdum 19.30 uur ds. K. Boeder; Poederoijen 19.30 uur stud. J. Janse; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Wierden 19.30 uur ds. A. Verschuure; Zwolle 19.30 uur ds. D. de Wit.

DONDERDAG 28 JULI 2022

Deventer 15.00 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; Meeuwen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. W.J. Karels; Puttershoek 19.30 uur (voor de GBS) ds. G.J.N. Moens; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A. Verschuure.

VRIJDAG 29 JULI 2022

Scherpenisse 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Blok.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 24 JULI 2022

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (bijbeluur) evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (bijbeluur) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Dv. heel augustus 3e tweedehands boek gratis*, in de winkel en online.

Wesselseweg 178-2, Kootwijkerbroek.
www.deboekenkamer.nl

Ds. G. Beens
Petrus, een volgeling van zijn Meester

Twintig overdenkingen over de apostel Petrus

€ 11,-⁹⁹

De opbrengst komt ten goede aan de verbouw van het kerkgebouw van de Ger. Gem. te Kootwijkerbroek.

Alleen te bestellen bij De Boekenhoeve

Zwolleweg 35 E: info@deboekenhoeve.nl
3771 NR Barneveld T: 06 - 2858 4118

Bestel online: www.deboekenhoeve.nl

Van Kooten
TUIN & BUITEN LEVEN

Vacature
Manager Finance & HRM

Talentem.
Assessments

MEER INFORMATIE

DINANT VAN DIJK
begrafenisverzorger

de laatste zorg

Respectvolle en persoonlijke aandacht

Verzorgt begravenissen waar u wenst.
Genemuiden - IJsselmuiden - Kampen - Zwolle - Urk - Staphorst en omgeving

T: 038-337 61 29 Burg, ten Veldestraat 22
M: 06-24 80 09 17 8281 ZS Genemuiden
www.delaatstezorg.nl info@delaatstezorg.nl

dag en nacht bereikbaar - **geen crematie**

www.scheurfotokaarten.nl

Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid.
Een scherpe prijs voor de verkoping op uw eigen vereniging en/of goede doel.
0317-616735 / 06-51564461

ELSPEET:

VERMELD IN JE AGENDA:
**Niet-Ritmische Psalmzangavond
Hersteld Hervormde Gemeente
D.V. Vrijdag 19 augustus 2022**
Collecte: Bijbelverspreiding (GBS)
Meditatie: Ds. B.J. van Boven
Organist: Arthur de Jong
Aanvang: 19:00 uur
CD OPNAME | Entree Gratis

Vakantie Zeeland, onze 6 pers. woning in Kruiningen is te huur van 8-13 en 15-20 augustus, **€ 395,- voor 5 dagen**. Vraag vrijblijvend info op via [vwoningkruiningen@outlook.com](mailto:vkwoningkruiningen@outlook.com)

Voor soepele gewrichten, opbouw van kraakbeen in gewrichten:
Full Motion met glucosamine van NeoLife.
Juli-aanbieding!
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

Waarom gaan de meeste portemonnees zo snel kapot? **ruvay.nl**

je bent welkom

Als thuis even niet meer gaat

Het kan je gebeuren. De spanningen lopen thuis – om welke reden dan ook – hoog op. Zó hoog, dat je uit huis moet. Maar... waar ga je dan heen? **Stichting Op Doorreis** biedt een tijdelijk warm thuis aan christelijke jongeren en volwassenen. Bel of mail en check meteen of er plek is voor jou.

Logeerhuizen in Barneveld en Scherpenzeel

- Zonder indicatie welkom
- Opvang in een landelijke omgeving
- Gastvrijheid in eigen sfeer

06-10807559 stichtingopdoorreis.nl

op doorreis

De begrafenisverzorger
Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Vos

begrafenisverzorger

Wij verzorgen alleen begravenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Jan Kamp T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon / verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begravenisverzorgingvos.nl

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

Laatste preken van JC Philpot dl 1-4 à €10,-
700 pag. Preken van John Kershaw €25,-
Alle 20 boeken, 3000pag. €140,-
Luisterpreken: hetbraambos.nl 078-6933783

Binnenkort nieuw in kanselserie:
Om ons dagelijks brood (Bijbelse waardering voor de boerderij en de visserij), Ds: G. Beens, A. Schot, A.J. de Waard en **Op zoek naar rust** (Voor de vakantie), Ds: A. Schot en W. Hage. Kerkenraden krijgen na hun bestelling de preken alvast digitaal toegezonden: www.ramshoorn.nl/ info@ramshoorn.nl

**DEZE ZOMER WEER...
 DIA/ORGEL-AVONDEN !
 met Rien Mouw & Pieter Heykoop**

**D.V. dinsdagen 19 en 26 juli,
 2, 9, 16 en 23 augustus. 20.00 uur**

**NIEUWE LOCATIE: De Essenburcht
 Schoonbeekhof 1 - Kootwijkerbroek
 € 8,50 p.p. Reserveren NIET nodig!
 Grote zaal + airco. (19.15 zaal open)**

**MOOIE COLLECTIE ORGELS
 VAN DIVERSE MERKEN
 RUIME ERVARING IN
 ZAAL- EN KERKORGELS**

**VERTROUWDE
 KLANKEN...**

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL   KRABBENDIJK
 VRIJHEIDSLAAN 55   OOSTPOLDERWEG 15
 2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL   4413 NN KRABBENDIJK

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

FamilyStream

**Geliefde
 samenzang**

v.a. € 9,99 p/m

- ruime keuze met meer dan 4.000 albums
- muziek én vertellingen
- altijd en overal luisteren
- ook offline gebruiken

WWW.FAMILYSTREAM.COM

Bent u ook op zoek naar mooie raambekleding? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

JOH.DEHEER
 toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
 PIANO SPECIALIST**
www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
 3364 AE Sliedrecht
 Tel.: 0184-419 611

Jouw bruidsjurk...

-Uniek   -Maatwerk   -Betaalbaar

www.atelier-joline.nl
 Reeuwijk

Siloah
 ZORGGROEP SIRJON

**Heeft u een kind
 met een beperking?**

Er is een open plaats op woonlocatie de Klokkenberg!

In onze nostalgische en monumentale woonlocatie De Klokkenberg in Nunspeet is een woonplek beschikbaar! Op deze locatie wordt vanuit onze reformatorische identiteit zorg geboden aan elf cliënten met een verstandelijke beperking. Iedere cliënt heeft een eigen studio. Overdag zijn de cliënten actief op een dagactiviteitencentrum, boerderij of sociale werkplaats. De Klokkenberg is gelegen op een unieke plek in Nunspeet, op loopafstand van het park, de winkels en de kerk.

Heeft u een kind of familielid met een verstandelijke beperking en wilt u graag meer informatie? Neem contact op met ons Cliëntservicebureau en vraag naar de mogelijkheden!

Telefoon: 088-2754500 • E-mailadres: cliëntservicebureau@siloh.nl

kina
 begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
 Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
 Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Dorst
 BEGRAFENISVERZORGING

Tel. 0166 - 69 74 38
begrafenisverzorgingdorst.nl

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

2

**Europa's
 grootste keus**

Braziliaans eiken Keuken compleet zoals opgesteld en inclusief getoonde 3 apparaten.

Kraakprijs!
1564,-

PAUL ROESCHER
 KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD
 Totaal 17500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
 Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Zoekt u een mediator
of
organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

Begravenisonderneming
Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begravenisondernemingtreur.nl

www.begravenisondernemingtreur.nl

**Praktijk
den Uijl**

**Doe het ondenkbare,
doorbreek het geheim.**

Individuele en/of groepstherapie
bij seksueel misbruik, fysiek
of emotioneel geweld.

Luister ook eens de podcast via onze site.

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke
T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

BROUWER
PSYCHOLOGEN

**Psychologische hulp voor
kinderen en volwassenen**

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen
en Apeldoorn (nieuw)

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatiepsycholoog

PH

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@klijksafe.nl

VOGG

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

VerkeerstheorieVanWijngaarden

ONLINE LEREN + OEFENEXAMENS VOOR CBR AUTO THEORIE EXAMEN

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

**PROFIJT
ISOLATIE**

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E givanaalst@klijksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klijksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@klijksafe.nl

**Aanlevertijd van kerknieuws en berich-
ten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.**

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aange-
leverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,47 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van
de) aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

ONDERWEG NAAR DE STAD DACHT KLAAS VELDHOVEN NOG STEEDS AAN ZIJN VADER. WAT HAD VADER VAAK GEZEGD: 'KLAAS, ALS JE EENMAAL VADER BENT, VERZUIM DAN NIET JE HUISGENOTEN DAGELIJKS VOOR TE GAAN IN GEBED. JONGEN, DAT GEEFT ZULK EEN BAND ONDER ELKAAR'.

Vader heeft lange tijd goede verwachtingen van mij gehad, zuchtte Klaas. Peinzend naderde hij de stad. Klaas Veldhoven bracht zijn vracht op de bestemde plaats. Daarna spande hij Bruin uit. 'Zo Bruin, je mag even uitrusten, voordat we teruggaan'. Hij klopte het dier op zijn hals. 'Ik ga binnen iets warmes drinken'. In een hoekje van het café zat een oude bekende. Klaas liep vlug naar de man toe. 'Zo, Klaas, dat is een verrassing! We kunnen mooi even bijpraten', zei de man. 'Ik hoopte al dat ik jou weer eens zou ontmoeten'. Even later waren ze druk in gesprek. Over vroeger en nu. 'Een borrel voor ons beiden!' riep de man. 'De volgende is voor mij', zei Klaas. Bruin had alle tijd om uit te rusten. Toen hij eindelijk naar huis ging, zonder de zware vracht, liep hij heel wat vlugger dan op de heenweg. Klaas had er nauwelijks erg in, want hij kon niet helder meer denken. Toen hij thuiskwam, was het eerste wat zijn vrouw zei: 'Is het weer zover?' Verdrietig keek ze naar het rode gezicht van haar man. 'Wat... zover...?' bromde Klaas. 'Mag ik ook eens iets hebben? Weet je wel hoe koud het was op de wagen?' Hij trok de deur hard achter zich dicht en ging naar de molen. Daar was hij de hele middag druk bezig en langzaam werd zijn hoofd weer helder. 't Was vervelend dat hij zijn vrouw weer verdriet had bezorgd. 'Zo vrouw, het ruikt goed', zei Klaas vriendelijk, toen ze gingen eten. Hij streekde haar eens over de wang. 'Kom eens hier, Arie!' riep hij naar zijn zoon.

VERVOLGVERHAAL | GEESJE VOGELAAR-VAN MOURIK - uitg. Gebr. Koster

12

Een onvergetelijke vakantie!

Wat ga je allemaal doen in de vakantie?

Misschien heb je allerlei leuke plannen. Misschien hopen jullie op vakantie te gaan. Of er staat een logeerpertijtje gepland. Of je bent ook nog jarig. Hoe dan ook, dat wordt dan vast een onvergetelijke vakantie!

Er zijn ook kinderen die verdriet hebben in de vakantie. Die zich eenzaam voelen. Van wie een zus een beperking heeft. Of die een vader heeft die ernstig ziek is. Misschien ken je wel iemand waarvan de ouders in de afgelopen periode gescheiden zijn.

Wat is het mooi om in deze vakantietijd oog te hebben voor de naaste om je heen! Heb je een dag niet zoveel te doen? Maak een mooie kijkdoos en ga langs de deuren voor een goed doel. Misschien kun je voor opa of oma een boodschap doen of in de tuin onkruid wieden. Is er misschien een eenzaam meisje uit de buurt dat je mee kunt vragen naar de speeltuin?

De Heere vraagt van ons om onze naaste lief te hebben. De vier vrienden van de verlamde brengen hem bij Jezus. Dat ging niet zo makkelijk als ze zelf gedacht hadden. Maar ze breken zelfs het plafond door om hun vriend bij de Heere te brengen. Waarin laat jij je liefde richting mensen en kinderen om je heen zien? Je hebt in deze vakantie meer tijd voor jezelf. Gebruik deze tijd goed. Besef dat de Heere eenmaal zal vragen wat je in deze vakantie gedaan hebt. Bid veel om een nieuw hart en een nieuw leven. Voor de redding van je ziel, voor de mensen en kinderen om je heen. Bid om de uitbreiding van Gods Koninkrijk. Ook in deze vakantietijd. Vraag aan de Heere of Hij mensen op je weg wil brengen waarvoor je iets kunt betekenen. Ik denk dat dit dan misschien nog weleens de onvergetelijkste momenten van heel je vakantie kunnen worden!

Leestip: Markus 2:1-12

A. JANSE-PIETERMAN, RIJSSEN

Ds. Labeë over:

Bezaaid en onbezaaid

De uitdrukking klinkt regelmatig: 'De Heere volgen door bezaaide en onbezaaide wegen'. Waar komen deze woorden vandaan en wat is de geestelijke betekenis?

Bezaaid land

De herkomst van deze woorden is ons niet precies bekend, maar we vermoeden dat het afgeleid is van diverse Schriftplaatsen uit het Oude Testament. En onze lezers moeten zelf maar oordelen of we daarmee geheel recht doen aan het Woord van God... We lezen bij de profeet Jeremia: 'Ga en roep voor de oren van Jeruzalem, zeggende: Zo zegt de HEERE: Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd, der liefde uwer ondertrouw, toen gij Mij nawandeldet in de woestijn, in onbezaaid land' (Jer. 2:2).

De betekenis van dat 'onbezaaid' land lezen we in hetzelfde hoofdstuk, in vers 6: 'En zeiden niet: Waar is de HEERE, Die ons opvoerde uit Egypteland, Die ons leidde in de woestijn, in een land van wildernissen en kuilen, in een land van dorheid en schaduw des doods, in een land waar niemand doorging en waar geen mens woonde?' De Heere herinnert het volk aan de weldadigheid die Hij hun daar, in dat onbezaaide land, bewezen had. Was het niet Zijn leiding van het volk door de woestijn? Veertig jaar lang, met de wolk- en vuurkolom, waar Hij ze al die jaren in dat onbezaaide land niet alleen op wonderlijke wijze van spijs en drank had voorzien, maar hun ook Zijn inzettingen gegeven had door Mozes, Zijn knecht.

Als we dicht bij de Heilige Schrift willen spreken, kunnen we dus stellen dat Israël - eens letterlijk en alle 'ware' Israëlieten geestelijk - over 'bezaaid en onbezaaid' land is getrokken. Bij dat 'bezaaid' mogen we dus denken aan 'bewoond' gebied waar voedsel en water te verkrijgen was en waar sprake was van 'herkenbare' wegen. Onbezaaid land staat symbool voor de 'hulende wildernis', waar obstakels en hindernissen waren voor reizigers.

Een dorre woestijn of onherbergzaam berggebied, zonder voedsel en zonder water.

In het spraakgebruik is men deze Bijbelse uitdrukking gaan verwarren met de 'gebaande wegen' van Jesaja 11 vers 16a: 'En er zal een gebaande weg zijn voor het overblijfsel Zijns volks, dat overgebleven zal zijn van Assur, gelijk als Israël geschiedde ten dage toen het uit Egypteland optoog'. Of men verbindt het aan de berijmde Psalm 84 vers 6, waar we zingen: 'Die kiest de welgebaande wegen'. Kanttekening 10 schrijft daarbij: 'Dat is, die met hartelijke begeerte verlangen te gaan op de wegen dewelke naar den tabernakel leiden, die van de vromen veel betreden worden, of: die den weg der geboden Gods met lust voor ogen hebben'.

Bedoelde zaak

Intussen zal het geestelijke onderwijs wel duidelijk zijn geworden. Matthew Henry (1662-1714) schrijft er onder meer dit van in de uitleg op Jeremia 2: 'Want God wil Zijn volk leren langs onbegane wegen te treden, alleen te wonen en afgezonderd te zijn. De moeilijkheden van de weg zijn er dus op berekend om de macht en de goedheid van God te verheerlijken, Die ondanks alles hen het einde van de reis veilig doet bereiken. Geheel Gods geestelijk Israël moet diep zijn verplichting aan God gevoelen voor Zijn veilig geleide door de woestijn van deze wereld, die voor de ziel niet minder gevaarlijk is dan de andere was voor het lichaam'.

In een oude levensgeschiedenis schrijft Kaatje van der Wekken (1813-1885): 'O mijn geliefde vriendin, de Heere besture mijn en Uw hart om Hem alleen te volgen waar Hij met ons ook wil, zowel door 't onbezaaide als bezaaide. Dat Hij ons dan bij de hand vatte om ons langs Zijne wegen te leiden, want wij zijn van nature zulke wederspannige kinders, wij willen niet wat de Heere wil, hoewel dat ons niets baat, want wij moeten toch voort door de woestijn van deze wereld; want wij hebben hier, o waardige vriendin, geen blijvende stad, het is hier het land der ruste niet, alleen bij de Heere is rust voor het arme zondaarshart. Zoveel als de Heere nu de ziele bij Hem, als in de ware arke der behoudenis geeft te rusten, is het ook alleen waarlijk rustig. Dat zal wel, denk ik, de ondervinding zijn van al het arme verbondsvolk, die arm zijn in zichzelf, arm in deugden, arm ook in gerechtigheid, maar rijk, zeer rijk zijn in hun God!'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labeë of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.